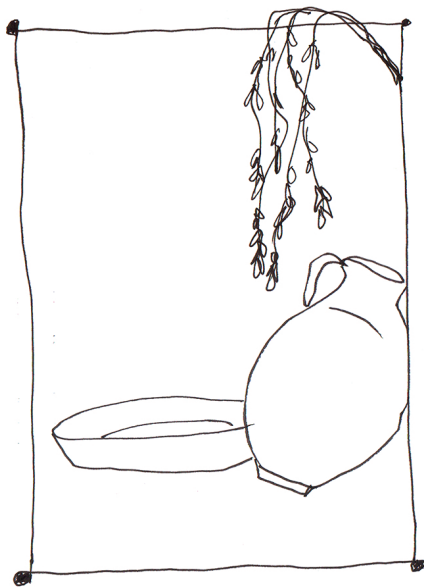

ئاگرە گرەى خۇمانە

حوسىن شىرىيەگى
(بۇكان)

كە جوان تەماشات دەكرد، دىمەنىكى گشتى شارەكە و بارودۇخەكەت لىۋى ھالى دەبوو، شەقام ساردوسىر و كۆلەن بەستەلەك و ھەردووكيان بىرئى چۆل و كەم ھاتوچۇ. جاروپار كەسىك، يان كەسانىك ھاتوچۇيان بوو، بەلام ۋەك سىيەر، ۋەك كابوس؛ تارمايى بۆر و پەش، كەس خۇى لە كەس نەدەگەياندا. پەنگە لە سووچىكى دىل تاقەولۇقەيەك لەم پىيوارانەدا، چاۋەپوانىيەك بووئى، بەلام بچووك و نادىيار و شاراو...

ئەو پۇژەى كىژ و كوپكى گەنج، ھەركام بە كۆلەيەك چىلكەوچالە و لە سەرەتاي كۆلەنكەۋە دەرگەۋەتن، بە ھۆيەكى نادىيارەۋە دەتوت ھەۋا بىرىك گۆپاۋە، كوپە گەنجەكە جىا بووۋە و پۇيى، كىژۆلە كۆلەى چىچىلكە و بابەتى ئاگرىدەنەۋە بە دەست و كۆلپىيەۋە، بە كۆلەنكەدا شۆر بووۋە. كار و شوئىنى خۇى پى دەزانى. كىژ بىرئى لە دەرگوبان و كۆلەنى دەپوانى! بىرئى ورد دەبووۋە! كەسەكەش، ئەۋكەسەى ھىۋاى پى بوو، ئەۋىشى دەستىشان كىرەبوو. كىژ ھەروا بە لارولەنجەۋە، بىزەيەكىش لەسەر لىۋو، بە كۆلەنكەدا دەخوشى، لەبەر درگاي ھەر مالىك بىرئى لە چىلكەوچالەكەى دادەنا، لە زەنگى درگاكەى دەدا و تىپەپ دەبوو. گەيشتە ھاندى درگا و دىۋارىكى يەكپارچە سەۋز. درگا سەۋز و دىۋارەكە سەۋز و دار و درەختى نىۋە ھەسارى مالىكەش لەسەر دىۋارەكەۋە بەدىيارەۋە بوون، ھەموو سەۋز بوون. درگا سەۋز و چۈرتايىيەكەى ئەۋ مالىكە كرابوۋەۋە، گەنجىك لەبەرەم درگا كراۋەكەدا پاۋەستابوۋ؛ لە دىلەكوتەدا بوو. چاۋى لە كىژەكە بوو كە ھەروا دەھاتە پىشەۋە و چىچىلكەى بەبەرەم درگاكان دابەش دەكرد. كوپە سەير دەپوانىيە كىژەكە. بىزەيەك؟ زەردەيەك؟

گنجولچېک؟ ناخی هه ژابوو: بلای؟ ... نه لای؟ ...
 کیژ گه یشته حاندی گه نجه که، خاشخاشکه سووره
 بوون کولمه و تهوایی ئه و کیژ، نه ستیره گه شه
 بوون چاوه کانی کیژی چیلکه و چال به کول، کیژ
 گه یشته حاندی گه نجه که و نه ستیره گه شه کانی که وتنه
 ترووسکه ترووسک، پرو به گه نجه که ترووکاندی کیژ که.
 بزه یه کی شیرینیش گول به باخی پوخساری پشکواند و
 ... تیپه پی و پت بوو له و ده رکه کیژ که ...

گه نجه که به ره و کیژ و هرسووپا و سهرنجی کیژی
 دا و چوو مائی فیکره وه: نه وه بۆ؟ یانی؟ چۆن؟
 ... یانی! ... بۆچی؟

له به ره و پوودا ده هات، به ره و سهره تای کولان
 ده گه پایه وه، نه و کوپه گه نجه یه که م؛ نه وه ی
 هه قالای کیژ که بوو، له سهره تای ده رکه و تنیان له م
 کولانه دا. کوپه گه نجه که به ره و سهره تای کولانه که
 ده پویی و له حاندی هه ر درگایه که له بن هه ر
 چوپچیلکه یه کی به ر درگان، ده سته چیلکه یه کی داده نا
 و تیپه پ ده بوو. نا تیپه پ نه ده بوو، زهنگی درگاکانی
 لی ددها و له پاشان ده پویی.

ناخی هه ژابوو کوپه گه نجه یه که به ر درگا سه وزه که،
 حهوت، حه قده، هه زار و حهوت پرسیار له ناخیدا
 قهوت بوو بوونه وه. نه و گه نجه وه شوین کیژ که
 کهوت، به شوینیدا ده پویی، زور پویشتن، به
 دوا ی کیژدا هه ر ده پویی نه و گه نجه، هه ر به
 شوینیدا ده پویی، هه ر... هه ر... کیژی ش هه ر
 ده پویی و ئاوپر نه ده دایه وه! ئاوپر نه ده دایه وه؟
 با، با... جاروباره بوو، بری به نهینای! به
 نیو ئاپرپه ی خه لکدا ده پویی کیژ له، هه روا
 ده پویی و ده ست و شان و لاق و له شی له گیانی
 خه لکیکس زور ده کهوت، کیژ له. کوپه گه نجیش
 هه ر به شوینیه وه بوو... به شوینیه وه..

به لام تا ئاخر نا! گه پایه وه کوپه گه نجه که!
 ماندوو بوو بوو؟.. سه رمای بوو؟ چه قوچوی چی
 له شی داگرت؟ به هه مان پیکه ی خویدا گه پایه وه
 کوپه گه نجه که.. گه یشته وه کولانی خویمان،

پویشته وه ماله وه کوپه که درگای داخست؟
 به لام کیژ زور پویی، زور گه پا، زور کولان و
 شوسته و شه قام و مهیدان، نه مجار گه پایه وه
 بۆ هه مان یه که م کولان. کیژ که به کولانه که دا
 ده پویی. بلای هه مان کیژ بی؟ هه مان نه و کیژ ی
 جاری پویشوو؟ به لاروله نجه به ره و پویش وه
 ده پویی کیژ له، لاروله نجه ی ئاسکه سلایک،
 به په وتی که و! ده م به قاسپه!... نه رمونیان!
 ... وه که شنه ی به یان؟ نه مجار ده سته چیله
 به باوه شه وه، له چوپچیلکه ی به ر درگاکانی
 ده پوانی و له ژیر هه ر کوما چوپچیلکه یه که،
 ده سته چیلکه یه کی داده نا. ده وه نیکی گول به باخ بوو
 نه و کیژ. هه ر تاقه ده وه نیکی؟ نه وه لالا کولمه له
 ده وه نیکی به هه زاران گول به باخی سوور و گه شه وه.
 ته وای له شولاری گول و گه لا بوو، گولای بلاو
 ده کرده وه. هه وای کۆن ته وای گۆرپابوو، شنه یه کی
 فینک و عه تراوی و بلاوین..

کیژ گه یشته وه حاندی درگا سه وزه که. هه لوپسته یه کی
 کرد، ورد بووه وه، ماتل نه ما، درگای پال پیوه نا و خوی
 به حه ساری ماله که دا کرد. مال؟ له گه لکوو کیژ له و
 درگایه چوو ژوورئ، باخ و گولستان و میزگوزاریکی
 بیوینه بوو نه و حه ساره گه وره یه. حه سار؟ نه و ماله!
 مال؟ نه و باخ و گولستان و میزگوزاره! هه مووی
 درهخت و ده وهن و گول و گه لا و سه وزه لان بوو، نیوان
 دار و درهخت و ده وه ناکانیش، بانووان و شه قام و
 شوسته، نه و سه ری شه قام و شوسته، عیمارهت بوو.
 عیمارهت؟ بینا و مال و ئاوه دانی.

کیژ له به کولای چیلکه و چال و ده سته چیله وه،
 به لاروله نجه وه ده گه پا، به شوسته و شه قامی
 نیو حه ساردا، به به رده م بینا و عیمارهت و
 ماله کاندای. له هه موو لایه که وه ده یانینیی. له
 هه موو عیمارهت و مال و ئاوه دانییه وه ته ماشایان
 ده کرد، سهرنجیان ده دایه، لای ورد بوو بوونه وه،
 درگیان کرد بووه وه، په نجه ره کانیان کرد بووه وه.
 له بانیزه کانه وه، له نیو درگاکانه وه، له پشت

په نجه ره كانه وه لټی ورد بوو بونه وه، سه رنجيان دابوويه، تماشايان ده كرد، كيژه كوش دم به پټكه نين، به لاروله نجه، له سه ر په نجه، به په وتی كه و، ده گه پا، هه روا بټوچان ده گه پا به نټو باخ و گولستان و ميړگوزاردا تا گيشته نټوه پاست ناوه دانسی. كڅله ی چوپچيلكه و سووته مهنی و ده سته چيله ی له تاختی عه رزی مهيدانه كه دانا، شقارته بوو هه ليكرد؟ نه فت و به نزين بوو كردی به چيلكه وچال و ده سته چيله دا؟ ناگر گپی به رز بووه وه، شڅله ی ناگر بالای كرد، ده ورپه ری خوی ته نييه وه، بالای كرد، بالا، بالا.. به ره و كوئ؟

گشت ولات پوون داگه پا، گشت عيماره ت و بينا و مال و ناوه دانسی گهرم و پووناك داگه پا، گشت مرؤفی نټو مال له كان، نټو حه سار، نټو شه قام و شؤسته و كڅلان و گه پرك و شاريشي ده گه لدا بټ، گهرميان داهات، گهرم بوونه وه. له ژوره كانه وه، به ره و حه وشه و حه سار و به ره و كڅلان و به ره و شه قام ده ركه وتن. به ره و ټو ناگره چوون كه كيژ گپی دابوو. كيژ ټله به ده وری ناگره كه دا ده هات و ده چوو. به لاروله نجه، دم به پټكه نين، پوخساری گوله باخيكي سوور و گه ش.

له ناگره كه هالان ټو خه لكه. منداډ و گه نچ ده ستیان كرد به هه لېبز و دابه ز به ده وری ناگره كه دا، ده ستیان كرد به بازبازو كيڅن به سه ر ناگره كه دا: ناگره گره ی خؤمانه، ناگره گره ی خؤمانه. كيژ ټله به ده وری ناگر و به نټو خه لكه كه دا ده هات و ده چوو، ده گه ل هه مان گه نچ پووبه پوو بووه وه، چاو به چاو، نيگايان ليك هالا، نيگايان ليك گير بوون. خؤيان بوون؟ هه مان كيژ و هه مان گه نچ؟ په نگه هه ر هه موو كوچ و كيژه كان پووبه پوو بوونه وه، چاو به چاو، هه ر هه موو گه نجان!

ټه نداسی بوونه ده وهنی گوله باخ، يان دره ختيكي هه نار به هه زاران په نگ و به مليونان گوله

هه نار وه، گزنا و ته وټلی كيژ بوونه گوله باخ و گوله هه نار و هيرؤ و خاشخاشكه سووره؛ پشكوتن، له قاقايان دا. چاوه كان بوونه ټه ستيړه گه شه. لټو بووه گولټكي پشكوتووی بټوټنه.

له يه كديان ده پوانی ټه ستيړه گه شه، له يه كدی ورد بوو بوونه وه ټو پوخساران ه ی داگيرسابوون! خه لكه كه دور ده كه وتن وه، نزيك ده بوونه وه، ده يان پوانی، پوويان وهرده گيځپا. ده پويشته وه مال له كانيان، ده رده كه وتن وه، به ده وری خؤياندا ده سوورانه وه ټو خه لكه ..

ديسانيش كيژه كه ی خؤمان، كوچه گه نجه كه ی خؤمان، ټووی به ردرگا سه وزه كه، چاوه كانيان بوونه ټه ستيړه گه شه و كه وتن ترووسكه ترووسك. نيگايان يه كانگير بوو ټم دووانه، بزه يان هاتی و..

كيژ ده پويی به لاروله نجه، له سه ر په نجه، گوله شان و شنه ی عه تريكي بلاوين، كوچه وه شوپنی كه وت. به شؤسته و شه قامدا گه پان، له حه سار و باخ و گولستان ده ركه وتن. لاقيان نايه كڅلانه وه. كيژ ده، پازده ميترېك له پيشه وه، گه نچ ده، پازده ميترېك دورتر به شوپنيدا. دلله خورپه ی بوو؟ دلله كوته ی بوو؟... به ره و شه قام و مهيدانه كانی شار پويشتن، به ره و شار و شه قام و شؤسته و مهيدانه كان..

له جه مسه ری كڅلان ټاوپی دايه وه؟ كاميان؟ په نگه كيژه كه! پټم وابټ گه نجه كه! په نگه هه ر دووكيان! په نگه هيچيان. پاستيه كه ی هه ر ټاوپيان دايه وه؟ كڅلان نه ما، درگا و ديواره سه رسه وزه كه نه ما، دره ختی سه وز و مال و بينا و باخ و گولستان نه ما، نه ما هيچ نه ما..

ته نيا شارټك! شارټك؟ جيهانتيك جيهان، جيهانتيكي به رين و مهن به قه را دنيا! جيهانتيك به شه قام و شؤسته و مهيدانتيكي به بټ كڅتايی و دوو گه نچ، شان به شان، شان به شان؟ يان به مه وداي ده، پازده ميترېك به دوی يه كديدا؟ نازانم؛ بلټی؟ په نگه!